

TYRNÄVÄN KUNNAN
TILINPÄÄTÖS
2023

Sisällysluettelo

4.6 Sivistysosasto	1
--------------------------	---

4.6 Sivistysosasto

Yleiskuvaus

Sivistysosasto tuottaa palveluja, jotka edistävät kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia opetuspalveluiden, varhaiskasvatus- ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kautta. Tulosalueeseen kuuluvat sivistysosaston hallinto, opetus-, varhaiskasvatus-, kulttuuri- sekä vapaa-aikapalvelut ja vapaa sivistystyö: kansalaisopisto, musiikkiopisto ja taiteen perusopetus.

Tavoite 2023

Tavoitteena on tarjota kuntalaisille hyvät lähtökohdat yksilön kasvuun, itsensä kehittämiseen sekä valmiudet menestyä erilaisissa toimintaympäristöissä. Sivistysosasto tarjoaa laadukkaita opetus-, varhaiskasvatus-, kulttuuri- ja vapaa-aikan palveluja ja edistää kuntalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Pää tavoitteena vuodelle 2023 on ollut elinikäisen oppimisen mahdollistaminen sekä osallisuuden ja avoimuuden edistäminen.

Päämäärä 2023

Sivistysosastolla tuotetaan hyvinvointia edistäviä palveluja. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä tehtiin tiiviissä yhteistyössä kunnan muiden yksiköiden ja hyvinvointialueen kanssa. Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä toimi kunnassa suunnitelman mukaisesti koordinoiden koko kunnan hyvinvointityötä.

Sivistysosasto talousarvio yhteensä 2023

	Menot €	Tulot €	Netto €
Sivistysosasto	-18 662 230	1 118 457	-17 543 773
Hallinto	-212 191	22 050	-190 142
Opetuspalvelut	-12 106 666	740 150	-11 366 517
Varhaiskasvatuspalvelut	-5 417 032	223 866	-5 193 165
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	-926 341	132 392	-793 950

Sivistysosasto	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	1 088 643			1 118 457	-29 814	102,7
Toimintamenot	-18 284 998			-18 662 230	377 232	102,1
Toimintakate	-17 196 355			-17 543 773	347 418	102,0

Sivistysosaston toiminnassa on keskitytty laadukkaiden sivistyspalveluiden tuottamiseen ja kuntalaisten hyvinvoinnin, elinikäisen oppimisen, kansainvälisyyden ja hyvän elämän edellytysten edistämiseen koko osaston yhteisillä toimenpiteillä. Lasten ja nuorten asiat ovat olleet esillä nuorten asioiden työryhmässä, oppilashuollon ohjausryhmässä ja hyvinvointityöryhmässä. Yhteistyötä eri osastojen välillä vahvistettiin edelleen Liikkuva- ja Lukeva kunta -ohjelmien kautta ja yhteisten hyvinvointi- ja kulttuuritapahtumien avulla. Kirkkomännikön koulu-päiväkoti uudisrakennuksen valmistelutyötä on tehty yhteistyössä teknisen osaston kanssa.

Koko osaston toimintaa on arvioitu säännöllisesti yksiköiden tulospalavereissa, osaston johtoryhmässä ja arviointityöryhmässä. Sivistysosaston johtoryhmä on kokoontunut säännöllisesti. Sivistysosaston arviointityöryhmä on kokoava elin, joka koordinoi ja kokoaa Tyrnävän kunnassa sivistysosaston arvioinnit ja kyselyt ja raportoi niistä lautakunnalle.

Hankerahoituksilla on lisätty resurssia ja mahdollistettu monipuolista toimintaa kouluissa, päiväkodeissa ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa. Hankehallintoa ja hankeprosessien toimivuutta ja tehokkuutta on kehitetty. Osaston yhteiset teemat Liikkuva- ja Lukeva kunta sekä kansainvälisyys ovat toteutuneet hyvin ja kansainvälisyys on laajentunut moniin yksiköihin.

Osaston keskeinen riskitekijä on edelleen ollut henkilöstön saatavuus varhaiskasvatuksessa. Henkilöstön työhyvinvointia ja työssäjaksamista on pyritty tukemaan hyvällä johtamisella ja riittäväillä tukitoimenpiteillä. Kiinteistöihin liittyvät sisäilmahaasteiden osalta on toimittu kunnan sisäilmaohjeistuksen mukaisesti.

Kirkkomännikön koulun päiväkodin ja koulun uudisrakennuksen rakennustyö alkoi loppukesällä 2023. Rakennukseen tulee tiloja varhaiskasvatukselle, Kirkonkylän esiopetukselle, alkuopetukselle sekä yhteiskäyttöön ilta- ja vapaa-ajan toiminnoille.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/Tavoitetaso	Toteutuminen
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Kuntalaisten ja henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin edistäminen	Laadukas koulutus Hyvinvointityö ja tapahtumat Elinikäisen oppimisen vahvistaminen	Koulupudokkaiden määrä Tapahtumien ja työpajojen määrä Osallistujamäärät Arviointi ja saatu palaute. Vapaan sivistystyön tarjonta ja osallistuminen	1 45 HYTE- tapahtumaa Musiikkiopisto 54 hlöä. Kansalaisopisto 356 hlöä.
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Muutosten ennakointi ja strategisten tavoitteiden saavuttaminen Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen Aktiivinen vuorovaikutus kuntalaisten kanssa	Kyselyt, tapahtumat, yhteiskunnallisen keskustelun mahdollistaminen (kirjaston rooli) Yhteiset hankkeet Aktiivinen viestintä Vanhempainillat kouluissa ja päiväkodeissa	Kehityskeskustelut Palautteiden määrä Tiedotteiden määrä Osaston yhteiset palaverit ja työpajat	Toteutunut. 10 Toteutunut 3 kpl. Toteutuneet.
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Toiminta talousarvion ja toimintasuunnitelman ja strategian mukaista	Talouden seuranta ja tarvittavat toimenpiteet Osavuosisiraportit	Sihy-jory Vaka-jory Rehtorikokoukset Tulospalaverit	Toteutuneet 1–2 krt/kk Toteutuneet.

Hallinto	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	23 000			22 050	950	95,9
Toimintamenot	-208 872			-212 191	3 448	101,7
Toimintakate	-185 743			-190 142	4 399	102,4

OPETUSPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Tyrnävän kunnan strategian mukaisesti tavoitteena on luoda valmiudet elinikäiselle oppimiselle, tarjota laadukasta perusopetusta ja oppimisen tukea. Tyrnäväläiset arvot ja historia sisältyvät varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin sekä vapaan sivistystyön opintoihin. Opetuksessa hyödynnetään paikallisia ihmisiä ja yhteisöjä siten, että kulttuuriperintö pysyy osana yhteisöä ja kehittyy edelleen.

Tulosalueen kuvaus

Opetuspalvelut muodostuvat kouluista, esiopetuksesta, erityisopetuksesta ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Tyrnävällä toimii neljä perusopetuksen koulua: Murron, Temmeksen, Kirkkomännikön sekä Kuulammen koulut. Koulujen oppilasmäärä on yhteensä 1388 (20.9.2023).

Päämäärä 2023

Yhteiset opetuspalveluiden painopisteet ovat hyvinvoinnin edistäminen, kestävä kehitys ja kansainvälisyys kouluissa. Oppilaiden ja opettajien ja koulujen muun henkilökunnan hyvinvointia edistetään osallisuuden lisäämisellä, varhaisella puuttumisella ja ennaltaehkäisevällä työllä sekä positiivisuudella. Kansainvälisyys näkyy kouluissa Erasmus-hankkeissa, kotikansainvälisyytenä ja opetuksessa kansainvälisten asioiden huomioimisena.

Opetussuunnitelma on opetuksen järjestämisen ja toteuttamisen kannalta keskeinen ohjaava tekijä kunnassa. Toimintakulttuurin kehittäminen esiopetuksessa ja kouluissa opetussuunnitelman hengen ja linjausten mukaisesti on keskeinen kehittämiskohde opetustoimessa. Tämä vaatii henkilökunnalta työskentelytapojen ja toimintamallien jatkuvaa kehittämistä. Kaikki koulut ovat mukana kestävä kehityksen edistämässä mm. 50/50 ohjelman ja kiertotalouteen liittyvien oppimiskokonaisuuksien kautta.

Tyrnävän koulut ovat mukana Yrityskylä toiminnassa ja yrittäjyysluokat toimivat vuosiluokilla 7–9. Yrittäjyyskasvatus ja yrittäjyysluokkien toiminta on vakiintunut koulun arkeen ja elävöittää koulun toimintaa. Yrittäjyyskasvatus on nykyisen opetussuunnitelman tärkeä painopistealue. Kuulammen yrittäjyyskasvatus jatkuu August Sahlsten -lukiossa yrittäjyyspainotteisena.

Syksyllä 2023 jatkuivat painotettuina luokkina liikuntaluokat seitsemännellä ja kahdeksannella vuosiluokilla. Kahdeksannen vuosiluokan liikuntaluokka lopetettiin jouluna 2023 taloudellisista syistä.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/Tavoitetaso	Toteutuminen
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Laadukas perusopetus Paras mahdollinen oppimisaikka vähenevät resurssit huomioiden Toimiva ja ennakoiva oppilashuolto Varhainen puuttuminen	Oppilasryhmien ja työjärjestyksen suunnittelu Opetussuunnitelman toteuttaminen Suunnitelmallinen oppilashuoltotyö	Palaute: huoltajat, oppilaat, henkilökunta Oppilaiden osallisuus Ryhmäkoko Tuntikehys Resurssi/oppilas	Palaute koottu koulukohtaisesti. Luokkakoot: Alakoulut ka: KM / RR 22 opp. MU 18 opp. TE 15 opp. Yläkoulu: KL 20 opp.
	Henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin lisääminen Henkilöstön välisen yhteistyön kehittäminen (yksiköt, koko kunta) Riittävä opettajaresurssi Riittävä tuntikehys	Yhteinen osaamisen kehittäminen Tiimien toiminnan tukeminen ja kehittäminen Ohjaajaresurssin käytön suunnittelu Henkilöstöstrategia henkilöstöjohtamisen välineenä (suunnitelmallisuus) Riittävät resurssit ja koryhmien mahdollistamiseen	Toiminnan arviointi Vuosisuunnitelman arviointi Ylituntien määrä Sijaiskulut Palaute Sairauspäivien määrä Koulutuspäivien määrä	Toteutunut. Koulukohtaisesti tehty 233 h 414 096 €
	IT- ja AV-laitteiden määrä ja taso riittävä	Suunnitelma IT-laitteiden uusimisesta Kirkkomännikön uudisrakennuksen IT-laitesuunnittelu osana rakennuksen suunnittelua	Toimivat koneet Yläkoulussa kone/oppilas IT-laitteiden tarvekartoitus ja -suunnitelmat tehty	Toteutunut TVT-strategian mukaisesti.

Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Pedagogisen keskustelun kehittäminen Henkilökunnan välinen keskustelu Oppijoiden osallisuuden lisääminen Kodin ja koulun välisen keskustelun kehittäminen	Tiimien työskentelyn tukeminen Säännölliset johtoryhmät Viestinnän avoimuus (esim. muistiot) Henkilökunnan osallistaminen työtehtävien määrittelyssä	Kehityskeskustelut: henkilökohtaiset, tiimit Oppilaiden kehityskeskustelut Kyselyt: oppilaat, huoltajat, henkilökunta	Toteutuneet. Oppilaiden kehityskeskustelut toteutuvat 2., 4. ja 6. luokilla Kaikille 7.-luokkalaisten huoltajille on tarjottu Lapset puheeksi-keskusteluja, 8.-luokkalaisten vanhempien vartteja ja 9.-luokkalaisten kehityskeskusteluja.
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Toiminta suhteutetaan käytettävissä oleviin resursseihin Yksiköiden yhteistyön lisääminen	Talouden toteuman seuranta kuukausittain rehtoripalaverissa Yhteishankinnat	Toteumat kuukausittain Osavuosisirportit	Toteutunut. Johdon työpöytä käytössä Toteutuneet.

Tyrnävän kouluissa on edistetty oppilaiden osallisuutta tarjoamalla oppilaille mahdollisuus osallistua koulun toiminnan suunnitteluun ja arviointiin uuden opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Kuulammen koululla on oppilaiden edustus ollut mukana koulun yhteisöllisen oppilashuollon kokoontumisessa. Oppilaiden toiveesta oppilaskunta ja tukioppilaat ovat järjestäneet välituntiaktiviteetteja, teemaviikkoja sekä tapahtumia. Koulujen lukuvuosisuunnitelmien arviointia on tehty koulujen tiimeissä ja johtoryhmissä. Oppilaita ja henkilökuntaa on osallistettu useissa hyvinvointia, koulun toimintaa ja erilaisten tapahtumien sisältöjä koskevissa kyselyissä.

Kuulammen koululla lukuvuoden 2023–2024 teemoiksi nostettiin monilukutaidot (erilaisten tekstimuotojen ymmärtäminen, tulkitseminen, tuottaminen sekä arvottaminen, lukemisen ilo ja tavat lukea ja kehittää omia monilukutaitoja) sekä kouluun kiinnittyminen (poissaolojen vähentyminen ja ennaltaehkäisy, vastuu omasta oppimisesta, ohjeiden noudattaminen). Erityisesti lukutaidon edistämiseen on kiinnitetty huomiota lukuviikolla ja lukutunteina, lukudiplomin käytöllä ja Luku Myyrä -toiminnalla. Lukudiplomiin on liitetty myös eri oppiaineiden tietokirjoja. Useissa oppiaineissa on käyty läpi lukustrategioita. Koulukirjastoon on hankittu kirjallisuutta oppilailta kerättyjen toiveiden mukaan.

Liikkuva kunta toimintaan liittyen Kuulammen koulun oppilaskunnan hallitus ja tukioppilaat ovat järjestäneet erilaisia kisoja/turnauksia. Kuulammen koululla on toteutettu liikkuvan kunnan mukaisia toimintoja mm. ruokavälitunnilla liikuntasalissa eri liikuntamuotoja. Perinteinen liikuntapäivä pidettiin syyskuussa 2023, lisäksi yrittäjyysluokka järjesti liikuntapäivän koulun oppilaille toukokuussa.

Kuulammen koululla kansainvälinen toiminta oli hyvin aktiivista. Syyslukukaudella toteutettiin yksi henkilöstöliikkuvuus, kun kaksi koulunkäynninohjaajaa osallistui Englannin kielen kurssille Ateenassa. Syyslukukaudella toteutettiin yksi oppilasliikkuvuus Saksan Heilbronniin, johon osallistui kahdeksan 9. luokan oppilasta ja kaksi opettajaa. Syyskuussa Kuulammen koulu vastaanotti Tšekistä 12 oppilaan ja kolmen opettajan ryhmän. Oppilaat majoituivat tyrnäväläisissä perheissä.

Syksyllä 2023 Kuulammen koululla resursseja suunnattiin työrauhan vahvistamiseen ja tilojen kunnon ja siisteyden ylläpitämiseen. Koulujen yhteisissä tiloissa tapahtunutta ilkivaltaa on selvitetty moniammatillisesti. Huolta ovat aiheuttaneet sähkötupakka (VAPE) ja väkivaltatilanteiden lisääntyminen sekä oppilaiden lisääntyneet poissaolot. Puhelinten käyttöön kouluaihana on kiinnitetty erityistä huomiota. Puhelinten käyttöä määrittävät koulun säännöt, joiden mukaan puhelin ei saa olla esillä oppitunnilla. Koululla on lukuvuoden aikana pidetty useita LO-tuokioita, joissa on käyty läpi mm. vastuullista puhelimen käyttöä sekä sosiaalisen median käytön riskejä ja vastuita. Näitä asioita on huomioitu myös oppiaineiden sisällöissä. Lisäksi puhelimen käytöstä on keskusteltu lukuvuoden aikana huoltajien kanssa, etenkin sellaisten oppilaiden kohdalla, joiden osalta on huolta poissaoloista sekä tarpeen mukaan laadittu yhdessä toimintasuunnitelmia puhelimen käytöstä yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja koulun kanssa.

Kirkkomännikön koululla (Kirkkomännikkö ja Rantarousti) koulun yhteisten arvojen sisäistämistä on jatkettu luokkien toiminnassa. Koulun yhteiset arvot ovat oppimisen ilo, kunnioitus, rehellisyys ja ystävällisyys. Koulun arvot tukevat kunnan yhteistä hyvinvoinnin tavoitetta. Lukuvuoden 2023–2024 teemoina ovat yhteisöllisyys ja kulttuuri. Koululla toimivat työryhmät tukevat molempien teemojen käytännön toteutumista.

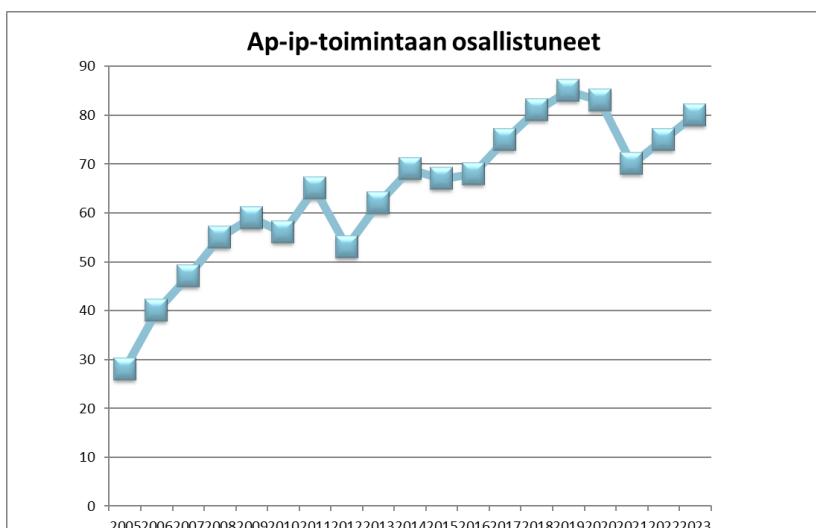
Liikkuva kunta ohjelman osalta Kirkkomännikön ja Rantaroustin koululla käytössä aamupäivällä pitkä liikuntavälitunti. Koululla on hankittu välitunnille liikuntavälineitä erityisesti oppilaskunnan toimesta. Neljännen luokan oppilaita on koulutettu välituntitoiminnan vetäjiksi pienemmille koululaisille. Vuoden aikana on järjestetty erilaisia liikuntatapahtumia kuten liikunta- ja retkipäiviä luokittain tai luokka-asteittain, jalkapalloturnaus ja Rynkeby-kävely.

Murron koululla on toteutettu liikkuvan kunnan mukaista monipuolista liikuntaa. Ympäristö mahdollistaa monipuolisten ja erilaisten liikuntamahdollisuuksien toteuttamista. Tästä hyvänä esimerkkinä frisbeegolfrata välittömässä koulun läheisyydessä. Lisäksi oppilaskunnan järjestämiä liikuntatapahtumia on useita ollut lukuvuoden aikana. Murron koulun oppilaskunta on järjestänyt useita erilaisia tapahtumia ja erilaisten teemojen puitteissa on toteutettu monenlaista toimintaa. Huomiota on kiinnitetty myös kouluruokailun sujumiseen ja ruokailuteema on ollut näkyvänä osana toimintaa. Lukemiseen liittyvää toimintaa ollut monipuolisesti. Yhteistyössä kirjaston kanssa on tehty monipuolisia lukutaidon kehittymistä edesauttavia toimia.

Kirkkomännikön koulun päiväkodin ja koulun uudisrakennuksen rakennustyö alkoi loppukesällä 2023. Rakennukseen tulee tiloja varhaiskasvatukselle, Kirkonkylän esiopetukselle, alkuopetukselle sekä yhteiskäyttöön ilta- ja vapaa-ajan toiminnoille. Kirkkomännikön luokkien väistö Rantaroustin tiloihin (suurin osa alkuopetuksen ryhmistä) ja sieltä Kuumlammen ja Murron kouluille (viidennen luokan opetusryhmät) jatkui syksyllä 2023.

Murron koululla lukuvuoden teemaksi nostettiin perusopetuksen työmuotojen kehittäminen. Oppilaita ohjattiin ottamaan vastuuta omasta työstään ikätason mukaisesti sekä kiinnitettiin huomiota hyviin tapoihin ja hyvinvointiin. Kansainvälisyyden valinnaisaineryhmillä on ollut kirjeenvaihtokavereita ympäri Eurooppaa sekä eTwinning-projekteja, joissa oppilaat tekivät viikoittain yhteistyötä eri Euroopan maissa asuvien nuorten kanssa. Murron koululla on käynnissä oleva job-shadowing liikkuvuus liettualaisen yhteistyökoulun kanssa. Liettuasta kävi neljä opettajaa vierailulla Tyrnävällä toukokuussa 2023. Lukuvuoden 2023–2024 keväällä koulu hakee uutta Erasmus-hanketta Ympäristö ja identiteetti vuosiluokkien 1–6 taidekasvatuksessa.

Temmeksen koululla on lukuvuoden aikana jatkettu toimintaa positiivisen ilmapiirin, yhteisöllisyyden ja turvallisuuden kehittämiseksi. Lisäksi yhteistyötä on jatkettu kylän ja kunnan eri toimijoiden kanssa mm. 4H:n metsäpäivä, kirjavinkkaukset, Temmeksen tuottajien kanssa yhteistyössä järjestetyt tapahtumat ja MLL:n kustantamat 1.-, 3.- sekä 5.-luokkalaisten uinnit. Oppilaskunta on järjestänyt koulun oppilaille toimintaa esimerkiksi ystävänpäivä- sekä laskiaistapahtumien muodossa. Koululle on hankittu pihaliikuntavälineitä oppilaiden käyttöön. Toimivan ja kannustavan kyläkoulun yhteisöllisyys oli Temmeksen koulun kantavana ajatuksena ja ohjasi koulun toimintaa. Koulun oppilaat osallistuivat Liminganlahden lintuvisaahan, Tietomaa tien päällä -päivään sekä tutustuivat Dinosauria-näyttelyyn ja Tietomaahan Oulussa. Oppilaiden yhteisöllisyyttä sekä liikunnallisuutta tuettiin eri luokka-asteiden välisillä otteluilla ja koulun hiihto- ja yleisurheilukilpailuilla. Yhteistyötä Tenavatalon kanssa pidettiin yllä mm. koulun oppilaiden pitämällä lukuhetkillä sekä oppilaiden säännöllisillä vierailuilla päiväkodin arjessa.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa on tarjottu kaikille 1.–2.-luokkien oppilaille sekä niille 3.–9.-luokkien oppilaille, jotka kuu-
luvat erityisen tuen piiriin. Syksyllä 2023 aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistui 80 oppilasta, joista 1. luokan oppilaita
oli 50, 2. luokan oppilaita oli 25 ja 3.–9.-luokkien erityisen tuen oppilaita oli 5. Toimintaan osallistuvista oppilaista oli
Kirkkomännikön koululla 53, Murron koululla 23, Kuulammen koululla 2 ja Temmeksen koululla 2.

Tyrnävän koulujen esi- ja perusopetuksen oppilasmäärän kehitys lukuvuosittain. Lukuvuodet syksystä 2024 lähtien on
ennuste. (Vrt. v. 2006 oppilasmäärä 1100).

Lukuvuosi	2021–22	2022–23	2023–24	2024–25	2025–26	2026–27
Oppilasmäärä	1454	1420	1388	1334	1294	1224
muutos % edelliseen	-1,3	-2,3	-2,25	-3,9	-3,0	-5,4

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Kasvun ja oppimisen tuen tarkoituksena on järjestää esi- ja perusopetuksen oppilaille riittävä yleinen, tehostettu ja
erityinen tuki osana esi- ja perusopetusta. Tukea voidaan antaa erilaisina opetusjärjestelyinä kuten osa-aikaisena eri-
tyisopetuksena luokkatilanteessa tai joustavissa ryhmissä. Tarvittaessa järjestetään erityinen tuki oppilaskohtaisen
suunnitelman mukaisesti. Oppilaat sijoittuvat mahdollisuuksien mukaan lähikouluunsa perusopetusryhmiin. Koulun-
käynninohjaajien resurssia jaetaan luokkiin oppilaiden tuen tarpeen perusteella. Laajaa tukea tarvitseville oppilaille on
kolme erityisluokkaa kirkonkylän kouluilla. Kasvun ja oppimisen tuen järjestämiseen kuuluu usein moniammatillista
yhteistyötä oppilashuollon sekä kuntouttavien ja/tai hoitavien tahojen kanssa.

Syksyn 2023 tilastoinnissa koulujen 1388 esi- ja perusopetuksen oppilaasta 183 sai tehostettua tukea (13,2 %). Erityi-
sen tuen piirissä oli yhteensä 66 oppilasta (4,8 %), joista 32 oppilaalla oli pidennetty oppivelvollisuus.

Hankkeet

Opetustoimen hankerahoitusta on saatu vuonna 2023 noin 166 000 €, josta kunnan omarahoitusosuus on ollut ollut
26 250 €.

- **Erasmus+ -liikkuvuusprojekti Kuulammen koululla**
Koululle on myönnetty toimikaudelle 2021-2027 Erasmus+ -akkreditointi, joka takaa koululle rahoituksen 7
vuodelle liikkuvuusprojekteihin. Hankkeessa on toteutettu oppilas- ja henkilöstöliikkuvuuksia sekä vastaan-
otettu vierailijoita.
- **Erasmus+Kirkkomännikkö**
Kirkkomännikön koulu on mukana keväällä 2023 alkaneessa Overcoming Disabilities and Enforce Social Inklus-
sion via 3D printing –Erasmus+ -hankkeessa. Hankkeen aikana opettajia osallistuu yhteisiin projektipäiviin Krei-
kassa ja Italiassa sekä keväällä 2024 Tyrnävällä. Hanke sisältää oppilaiden kanssa työstettävän projektin 3D-
tulostukseen liittyen.
- **Perhelukeminen ja lukutaito lentoon, OPH**
Lukuliikkeen rahoittama hanke, jossa lukemista ja lukuiltoa vahvistetaan järjestämällä tapahtumia, tempauksia,
teemapäiviä ja kilpailuita kuntalaisille sekä tarjoamalla kiinnostavaa lukemista eri alustoille arjessa saavutet-
tavaksi. Hankkeessa luodaan Perhelukemisen ohjelma, joka Suomessa ei juuri ole tunnettu ja tuotetaan kaikille
avoin sähköinen tieto-, tehtävä- ja menetelmäpankki perhelukemisesta ja sen hyödyistä.
- **Lukupoluilla -hanke**
Lukupoluilla-seutuhanke on saanut Opetushallituksen Lukuliikkeen Lukeva kunta -verkostot toiminta-avus-
tusta syksyllä 2022. Hanketta koordinoi Tyrnävän kunta. Muut hankkeen yhteistyökumppanit ovat Hailuoto,
Liminka, Lumijoki ja Muhos. Hankkeen pyrkimyksenä on edistää kansallisen lukutaitostrategian suuntaviivo-
jen toteutumista käytännön verkostoitumisen ja toimeenpanon kautta.
- **TVT-strategia ja -polut (OPH) ja TVT kouluarkeen (OKM)**
Tavoitteena on saada yhdenvertainen mahdollisuus oppilaille saavuttaa Oppimispolkujen mukaiset TVT-tai-
dot. Hankkeen osa-alueita ovat yhteisopettajuus (TVT), oppimateriaalien valmistus, koulutukset opetushen-
kilöstölle, TVT-strategian ja TVT-oppimispolkujen päivittäminen Uudet lukutaidot-ohjelman mukaiseksi ja
polkujen integroiminen oppiaineisiin.
- **Virtaa kansainvälisyyteen -hanke, OPH**
Kehittämishanke, jonka tavoitteena on tarjota lapsille ja oppilaille yhdenvertaisia mahdollisuuksia omaksua
globalikansalaisuuteen liittyviä tietoja, taitoja ja arvopohjaa, edistää kulttuurista lukutaitoa sekä kehittää

virtuaalista kansainvälistä yhteistyötä. Hankkeessa luodaan struktuuri liikkuvuustoiminnan sujuvaan järjestämiseen.

- **Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin v. 2022–2023 (Tasa-arvohanke 2022–2023)**
Valtionavustus on tarkoitettu esi- ja perusopetuksen tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden ja lähikouluperiaatteen sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamiseen. Valtionavustuksella edistetään oppimista, hyvinvointia ja vuorovaikutusta sekä oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä ja riittävän varhaista tukea. Avustusta on käytetty opettajien palkkaamiseen samanaikaisopettajiksi, ryhmien jakamiseen ja jakotunteihin sekä koulunkäynninohjaajien palkkaamiseen.
- **Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin v. 2023–2024 (Tasa-arvohanke 2023–2024)**
Valtionavustus on tarkoitettu esi- ja perusopetuksen tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden ja lähikouluperiaatteen sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamiseen. Valtionavustuksella edistetään oppimista, hyvinvointia ja vuorovaikutusta sekä oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä ja riittävän varhaista tukea. Avustusta on käytetty opettajien palkkaamiseen samanaikaisopettajiksi, ryhmien jakamiseen ja jakotunteihin sekä koulunkäynninohjaajien palkkaamiseen.
- **Valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022–2024**
Valtionavustus on tarkoitettu koronaepidemiasta johtuvien vaikutusten tasoittamiseen, lapsen oppimisen ja kehityksen tukeen liittyvien ongelmien ehkäisemiseen ja oppimisen edellytysten parantamiseen varhaiskasvatuksessa sekä oppimiseen, oppilaanohjaukseen, hyvinvointiin ja tukeen liittyvien ongelmien ehkäisemiseen ja oppimisen edellytysten parantamiseen esi- ja perusopetuksessa. Hankeen avulla on palkattu Kuulammen koululle resurssiopettajat matematiikkaan ja äidinkielen toteuttamaan TAVOITA-mallilla. Hankkeen avulla on myös palkattu koulunkäynninohjaajia kunnan kouluihin.
- **Virtaa kansainvälisyyteen 2 -hanke, OPH**
Hankkeen tavoitteena on tarjota lapsille ja oppilaille yhdenvertaisia mahdollisuuksia omaksua globaalikansalaisuuteen liittyviä tietoja, taitoja ja arvopohjaa, edistää kulttuurista lukutaitoa sekä vahvistaa opetussuunnitelman ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaista laaja-alaista osaamista.

Koulun kerhotoiminnan tukeminen

Koulujen kerhotoimintaa tuetaan valtion erityisavustuksella. Kouluissa on toiminut useita kerhoja mm. musiikin, liikunnan ja tietotekniikan aihepiireistä. Koulujen vuosittainen kerhotarjonta on esitelty koulujen lukuvuosiedotteissa. Kerhotoimintaa koordinoi kerhokoordinaattori.

August Sahlsten -lukio

August Sahlsten -lukion (AS-lukio) toiminta Tyrnävällä käynnistyi elokuussa 2018. Lukiossa oli vuoden 2023 syksyllä 50 opiskelijaa; 10.8.2023 uusia lukiolaisia aloitti 15.

AS-lukio on edelläkävijä opetusteknologian hyödyntämisessä. Opinnot suoritetaan kokonaan monimuoto-opiskeluna: osalla tunneista opettaja on paikalla luokassa, osalla taas mukana videoneuvotteluyhteyden välityksellä. Opiskelijat ovat kuitenkin aina yhdessä tunneilla luokassa. Lisäksi AS-lukiossa on ryhmänohjaajat, jotka huolehtivat arjen sujumisesta koululla.

August Sahlsten -lukion opetuksen järjestämisestä vastaa Oulun Lyseon lukio. Tyrnävän kunnan vastuulla ovat tilat, opiskelijahuollon käytännön järjestelyt ja erityisopettajan palvelut. Lukio sijaitsee vanhan Juustolan tiloissa Myllykirkkosta vastapäätä osoitteessa Meijeritie 4. Joitakin musiikin tunteja on järjestetty Kuulammen koululla. Kokeita sekä jonkin verran oppitunteja tai muita ryhmätyöskentelyä vaativia tuokioita on pidetty auditoriossa ja Tyrnävän kirjaston Kivipirtissä.

Opiskelijahuollossa lukio noudattaa Oulun Lyseon ja Oulun kaupungin linjauksia ja suunnitelmia, mutta niiden toteutus on ollut Tyrnävän opiskelijahuollon henkilöstön vastuulla. Lisäksi seurakunnan nuorisotyöntekijä on järjestänyt opiskelijoille aamukahvit kerran viikossa.

August Sahlsten -lukion opiskelijat ovat käyneet vierailuilla ja osallistuneet erilaisiin tapahtumiin vuonna 2023. Lukiolaiset osallistuivat penkkareihin ja vanhojen päivään 9.-10.2.2023 Lyseolla Oulussa, mutta he järjestivät myös omat penkkarit 8.2.2023. Oulun yliopiston digitaalisen valmistuksen työympäristö Fab Lab Oulu kävi pitämässä työpajan syksyllä AS-lukiolla. Liikuntatunneilla opiskelijat kävivät mm. Kunnan Farmilla Markkuulla maatilaympäristössä

sijaitsevalla ulkokuntosalilla ja Limingantullin padelhallilla padelin merkeissä. Mu01-ryhmä järjesti kulttuuri-illan Tyrnävän kirjastolla ja esittelivät kurssin aikana tekemiään äänitaideteoksia. Opiskelijat myös musisoivat yleisölle. Ykköset osallistuivat Työn taitajat -tapahtumaan Oulun BusinessAsemalla. Myös Tyrnävän kotiseutumuseoon ja Tyrnävän kirkkoon on käyty tutustumassa. Kolmoset osallistuivat Oulun yliopiston ja Oulun ammattikorkeakoulun Korkeakoulupäivään 1.11.2023 yliopistolla. Koko koulu osallistui 5.12.2023 ”Tee hyvää” -päivään. Joulukuussa lukiolaiset osallistuivat Kauneimmat joululaulut -tapahtumaan Tyrnävän kirkossa 17.12.2023.

Lukion ryhmänohjaajat ja opiskelijat ovat osallistuneet myös koulun markkinointiin yhdeksäsluokkalaisille ja heidän vanhemmilleen. Kempeleen ysien ilta oli 29.11.2023 ja Kuulammen ysien ilta 30.12.2023. Ryhmänohjaajat ovat vierailleet yhdeksäsluokkalaisten OPO-tunneilla Kuulammen koululla esittelemässä AS-lukiota. Vanhempainillat on pidetty elokuussa ja marraskuussa. Lyseolla pidettiin 16.1.2023 kaikille yhteinen ysiluokkalaisten vanhempainilta, joka oli katsottavissa verkon kautta. Koululla toimii turvallisuustiimi, jossa on mukana kaksi opiskelijaa kustakin ikäluokasta. Syyskuussa koululla järjestettiin yhteinen poistumisharjoitus. Palotarkastaja Olli Aittakumpu piti Turvallisuusluennon kakosille ja kolmosille 13.12.2023.

Keväällä 3.6.2023 AS-lukiolta valmistui 25 ylioppilasta ja syksyllä 3.12.2023 yksi uusi ylioppilas.

Vapaan sivistystyön palvelut

Kansalaisopisto

Lakeuden kansalaisopisto toimii Limingan, Lumijoen ja Tyrnävän kuntien alueella. Sen toiminta perustuu lakiin vapaasta sivistystyöstä. Lakeuden kansalaisopisto tarjoaa matalan kynnyksen harrastus- ja virkistysmahdollisuuksia ja yleissivistävää koulutusta tasa-arvoisesti kaikenikäisille toimialueensa asukkaille. Kansalaisopiston tavoitteena on edistää kuntalaisten aktiivista osallistumista, yhteisöllisyyttä, elinikäistä oppimista ja sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia. Kaikki kurssit ovat avoimia myös muiden kuntien asukkaille.

Tyrnävällä kansalaisopiston kursseille osallistui 356 henkilöä vuonna 2023. Toteutuneita kursseja oli 32kpl. Tyrnävällä järjestettiin kursseja kieliin, musiikkiin, kuvataiteisiin ja muotoiluun, kädentaitoihin sekä tanssiin ja liikuntaan liittyen. Opetustunteja toteutui 918,16 oppituntia.

Musiikkiopisto

Limingan seudun musiikkiopisto toimii neljän kunnan alueella eli Limingassa, Lumijoella, Siikalatvalla ja Tyrnävällä. Musiikkioppilaitos tarjoaa korkeatasoista ja opetussuunnitelmaan perustuvaa taiteen perusopetusta musiikin laajan oppimäärän mukaisesti. Musiikkiopisto järjestää luokka- ja oppilaskonsertteja, joihin kaikki kuntalaiset ovat tervetulleita nauttimaan musiikillisista taide-elämyksistä.

Tyrnäväläisiä opiskeli vuonna 2023 Limingan seudun musiikkiopistossa yhteensä 54 henkilöä. Tyrnäväläisiä lapsia ja nuoria osallistui soitinvalmennukseen eli musiikin varhaiskasvatukseen, musiikin perusopintoihin, syventäviin opintoihin, balettiopintoihin ja aikuisosaston opintoihin. Opetusta annettiin seuraavissa soittimissa; laulu, piano, sello, alttoviulu, viulu, lyömäsoittimet, huilu, klassinen kitara ja sähkökitara. Oppilaat osallistuivat musiikinperusteiden opetukseen, kamarimusiikkiin ja orkesterisoittoon. Musiikin perusteiden ryhmiä oli 3 kpl. Vuonna 2023 musiikkiopisto järjesti Tyrnävällä 7 konserttia.

Taiteen perusopetus

Vuonna 2023 ei ole järjestetty käsityön taiteen perusopetusta, koska oppilaita olisi ollut keväällä 2023 vain 3 ja syksyllä ei löytynyt opettajaa.

Opetuspalvelut	Alkuperäinen-talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	733 743			740 150	-6 406,59	100,9
Toimintamenot	-11 694 407			-12 106 666	412 259	103,5
Toimintakate	-10 960 664			-11 366 517	405 853	103,7

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Laadukasta varhaiskasvatusta järjestetään siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin Tyrnävällä esiintyvä tarve edellyttää.

Tulosalueen kuvaus

Tyrnävällä tarjotaan varhaiskasvatusta päiväkodeissa, perhepäivähoidossa sekä avoimessa varhaiskasvatuksessa. Päiväkoteja on viisi; Murrossa päiväkotiki Käpytikka, Temmeksellä päiväkotiki Tenavatalo ja kirkonkylällä päiväkodit Toukovaikka, Kuumestari ja Väentupa. Tyrnävällä työskenteli yhteensä 5 kunnallista perhepäivähoitajaa (Murrossa ja kirkonkylän alueella). Lisäksi perhepäivähoitoa tarjotaan Murron ja kirkonkylän ryhmäperhepäivähoitokodeissa.

Tyrnävällä on myös yksityistä varhaiskasvatustoimintaa. Yksityisiä päiväkoteja on kolme, Murrossa Touhula sekä kirkonkylällä päiväkodit Vekkuli ja Karuselli. Kunnassa toimi yksi yksityinen perhepäivähoitaja.

Päämäärä 2023

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää ja tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa varhaiskasvatustilain mukaisesti painottuu pedagogiikka. Laissa määritellään ryhmäkoko ja asetetaan tavoitteet varhaiskasvatusympäristölle. Palvelun tarkoitus on tukea tyrnäväläisten lasten ja perheiden hyvinvointia.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/Tavoitetaso	Toteutuminen
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Toiminta tukee lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia.	Lapselle laaditaan varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelma. Lapsen puheeksi -menetelmä Kolmiportainen tuki ja veo-yhteistyö Varhaisen tuen ryhmä ja esiopetuksen oppilashuolto	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma Tuen tarpeen lomakkeet Asiakastytyväisyyskysely	Kaikille lapsille tehty vasu ja vasuarviointi. Lapset puheeksi-keskustelut tarjottu kaikille 2- ja 5-vuotiaiden lasten huoltajille. Asiakastytyväisyyskysely keväällä 2022, seuraava keväällä 2024.
	Pedagoginen toiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi Toimiva oppimisympäristö Kehittyvä toimintakulttuuri	Varhaiskasvatus-/ esiopetussuunnitelmien sekä tuen tarpeiden mukainen toiminta Ryhmävasut	Yksikkö ja tiimikohtaiset toimintasuunnitelmat Arviointi; yksikkö-, tiimi- ja lapsen vasuarviointi	Toimintasuunnitelmat tehty Yksikkö ja tiimikohtainen arviointi 2krt /vuosi Vasuarviointi 1 krt /vuosi
	Tuetaan henkilöstön hyvinvointia ja työssä jaksamista sekä ammatillista kehittymistä	Henkilöstön täydennyskoulutukset Kehityskeskustelut (yksilö tai ryhmä)	Tiimityön toteutumisen arviointi Kehityskeskustelut Koulutuspäivien määrät Sairauspäivät	Arviointi- ja kehittämispäiviä 2–3 kpl / toimintayksikkö. Koko henkilöstölle 2 täydennyskoulutuspäivää, Ea1-koulutus 10 työntekijälle
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Henkilöstön toimiva yhteistyö Avoin vuorovaikutus lasten, perheiden ja yhteistyötahojen kanssa	Tiimityön tukeminen Lasten ja huoltajien osallisuus Monialainen yhteistyö Seudullinen yhteistyö	Henkilöstöpalaverit Tiimipalaverit Kehityskeskustelut Vasukeskustelut Vanhempainillat ja muut yhteistyömuodot Asiakastytyväisyyskysely	Henkilöstö ja tiimipalaverit pidetty suunnitelmien mukaan. Vasu-keskustelut pidetty. Vanhempainillat pidetty. Asiakastytyväisyyskysely keväällä 2022,

				seuraava keväällä 2024
	Varhaiskasvatusta on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvotun siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin tarve sitä edellyttää.	Tarjotaan vuorohoitoa ja sovittuun hoitoaikaan perustuvaa varhaiskasvatusta perhepäivähoidossa ja päiväkodeissa sekä avointa varhaiskasvatustoimintaa Yksityisen varhaiskasvatuksen tukeminen ja valvonta	Hakijat Sijoitukset Valvontakäynnit yksityisissä toimintayksiköissä	Kaikille lapsille on järjestetty Varhaiskasvatustuksen edellyttämässä aikataulussa sekä siinä laajuudessa ja sellaisessa muodossa kuin tarve on edellyttänyt. Valvontakäynnit 2kpl /toimintayksikkö
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Talousarvion sitovuus	Toiminta talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista. Vaka-joryissa talousasioiden käsittely	Talousarvion toteutuman seuranta kuukausittain, osavuosisraportit	Toteutui suunnitellusti.

Varhaiskasvatuksessa vuoden 2023 painopistealueina ovat olleet ympäristökasvatus, erityisesti luontosuhteen lujittaminen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen sekä varhaiskasvatuksen näkyvyyden lisääminen. Varhaiskasvatuksen ympäristökasvatuksen suunnitelman pohjalta on tehty yksikkökohtaiset suunnitelmat. Lasten kanssa on käsitelty kierrätykseen ja luonnossa toimimiseen liittyviä teemoja. Myös kiusaamisen ehkäisemiseksi on laadittu koko varhaiskasvatusta koskeva suunnitelma sekä yksikkö- ja tiimikohtaiset suunnitelmat. Näiden pohjalta teemoja on käsitelty eri tavoin lapsiryhmissä. Varhaiskasvatuksen toimintaa on tehty näkyväksi lisäämällä huoltajille suunnattua tiedottamista mm valokuvien kautta. Lisäksi erilaisista tapahtumista on tehty julkaisuja kunnan somekanavilla.

Varhaiskasvatuksessa liikkuminen on osa lasten päivittäistä ohjelmaa. Lapsille mahdollistettiin liikkuminen sekä sisällä että ulkona. Kaikissa päiväkodeissa ei ole käytössä liikuntasalia, joten sisäliikuntaa suunniteltiin myös pieneen tilaan sopivaksi. Lasten kanssa ulkoiltiin päivittäin (2–3 h/päivä) ja hyödynnettiin oman piha-alueen lisäksi lähiympäristöä sekä lähiympäristön erilaisia liikuntapaikkoja. Lapsille tarjottiin mahdollisuuksia monipuoliseen liikuntaan eri ympäristöissä; piholla, leikkipuistoissa ja metsässä.

Keväällä 2023 toimintayksiköissä on arvioitu varhaiskasvatustoimintaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmasta. Toiminnan arviointien kautta yksiköissä on tehty yksikkökohtaiset yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelmat.

Lisääntyneen paikkatarpeen vuoksi perustetut lapsiryhmät (3 ryhmää) jatkoivat toimintaa myös vuoden 2023.

Varhaiskasvatukseen perustettiin uusi päiväkodinjohtajan virka 1.11.2022 alkaen. Virkaan valittu päiväkodinjohtaja aloitti tehtävässään 1.2.2023.

Koko varhaiskasvatuksen henkilöstölle järjestettiin kaksi täydennyskoulutuspäivää, joiden aikana käytiin koulutuskonaisuus ”Haastavista kasvatustilanteista seesteiseen arkeen”. Lisäksi 10 työntekijälle järjestettiin EA-1 koulutus.

Muodollisesti pätevän henkilöstön rekrytoinneissa oli haasteita vuoden 2023 aikana. Erityisesti pätevien varhaiskasvatuksen opettajien saaminen tehtäviin on ollut haastavaa. Tehtävät täytettiin määräaikaista epäpätevillä henkilöillä. Myös äkillisiin sijaistarpeisiin on ollut vaikea löytää työntekijöitä.

Hankkeet ja erityisavustukset

- **Valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetukseen koronaepidemian (Covid-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022–24**
Kevään ja syksyn 2023 avustuksella on palkattu lastenhoitaja lisäresurssiksi tukemaan lasten kasvua ja oppimista.
- **Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin 2023–24**
Avustuksen käyttö on aloitettu vasta vuonna 2024.

Lasten määrä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa vuonna 2023

Vuoden 2023 aikana kaikille varhaiskasvatuspaikkaa hakeneille on järjestetty paikka lain edellyttämän hakuajan puitteissa.	1/2023	5/2023	9/2023	12/2023
Perhepäivähoito	19	20	15	19
Päiväkoti/alle esiopetusikäiset	255	266	238	246
Esiopetusikäiset	73	71	78	76
Yhteensä	317	357	331	341
Avoin varhaiskasvatus	46	49	40	46
Yhteensä	363	406	371	387

Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut toimivat kunnan palveluiden rinnalla. Palveluseteli oli käytössä kunnassa toimivissa yksityisissä päiväkotipalveluissa. Yksityisen hoidon tukea ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksettiin yksityiseen perhepäivähoitoon ja muissa kunnissa toimiviin yksityisiin päiväkotipalveluihin.

Yksityinen varhaiskasvatus	1/2023	5/2023	9/2023	12/2023
Palveluseteliasiakkaat	108	114	96	101
Yksityinen hoidontuki/ yksityinen hoito	5	4	2	2
Yhteensä	113	118	98	103
Kotihoidontuki	117	153	125	141
Joustava/osittainen tuki	27	37	17	36

Varhaiskasvatuspalvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	217 900			223 866	-5 966	102,7
Toimintamenot	-5 409 487			-5 417 032	7 545	100,1
Toimintakate	-5 191 587			-5 193 165	1 578	100,0

KULTTUURI - JA VAPAA-AIKAPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia, sivistystä ja kotikunnassaan viihtymisen sekä osallisuuden kokemuksia.

Tulosalueen kuvaus

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sisältävät kirjasto-, kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- sekä etsivän nuorisotyön palvelut. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuksia itsensä sivistämiseen ja elinikäiseen oppimiseen sekä virkistymiseen ja kulttuuriin sisältöihin. Kuntalaisten hyvinvointia ja terveitä elintapoja edistetään mielekkäitä ja tarkoituksenmukaisia toimintaympäristöjä, tapahtumia sekä osallistumisen mahdollisuuksia tarjoamalla. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut edistävät Tyrnävän kunnan elinvoimaa erityisesti luovia aloja ja matkailua kehittämällä.

Päämäärä 2023

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden painopisteet ovat nuorisotyön kehittäminen hyvinvointialueen rajapinnan osalta, kirjastopalveluiden kehittäminen ja hakeutuvien palveluiden edistäminen sekä Meijerialueen kehittäminen matkailullisesti. Osana kunnan hyvinvointityötä ovat Lukeva kunta ja Liikkuva kunta -ohjelmien toimenpiteiden aktiivinen koordinointi. Yhteistyön ja viestinnän kehittäminen on keskeistä yhteisproduktioiden osalta, samoin kuin Kulttuuripääkaupunkihankkeen (Oulu 2026) hankkeiden edistäminen.

Kirjasto

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/Tavoitetaso	Toteutuminen
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Kirjastoa kehitetään joustavaksi ja moderniksi monipalvelukseksi	Ajantasaiset tilat, kokeelmat ja välineet sekä osaava ja innostunut henkilökunta. Myllykirjaston palveluiden kehittäminen. Palveluajan lisääminen omatoimikirjastoratkaisulla. Nuorten kirjaston kehittäminen. Mobiilikirjastoilla aineistotarpeisiin vastaaminen Murossa ja Temmeksellä. E-kokoelmaa kehitetään valmistautumalla mahdollisuuteen pilotoida ja liittyä valmisteilla olevaan koko Suomen kuntien yhteiseen ekirjastoon	Kirjastokäynnit, lainausmäärät, ryhmäkäyntien määrä, palaute ja kyselyvastaukset.	Omatoimikirjasto otettiin käyttöön 3/2023. Nuorten kirjastuhuone otettiin käyttöön. Tyrnävän kunnan lasten ja nuorten Kirjastopolun mukaiset toimenpiteet toteutettiin kohderyhmille.
	Eri asiakasryhmien tarpeisiin pyritään vastaamaan palvelujen sisältöjä ja saavutettavuutta kehittämällä, mm. Lukeva kunta –ohjelma sekä Lukupoluilla-hanke	Syrjäytymisen ehkäiseminen ja osallisuuden edistäminen. Aktiivinen kouluyhteistyö kaikki koulu- ja luokat kattavaa Kirjastopolkua hyödyntäen. E-aineistot tutuksi opastuksilla sekä digiopastukset eri ikäryhmille. Lukeva kunta -kokoukset eri alojen kumppaneiden kanssa. OUTI-kirjastojen välinen yhteistyö Yhteistyö yli kunnan hallintorajojen ja 3.sektorin kanssa. Hakeutuvien ja jalkautuvien kirjastopalveluiden kehittäminen.	Digimaailman tietotaidon lisääntyminen eri-ikäisillä. Satutunnit ja kirjavinkkaukset sekä tapahtumat, niiden määrä ja osallistujat	Toteutui. Tapahtumia (84) järjestettiin kirjastotiloissa. Koulutukset ja kirjavinkkaukset 128 tuntia. Toteutui. Toteutui.
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Väestön poikkeuksellisen ikärakenne huomioidaan palveluissa ja niistä viestimissä Yhteistyö OUTI-kirjastojen kanssa	Kuullaan ja kuunnellaan sekä keskustellaan eri sidosryhmien kanssa eri ympäristöissä. Hyvien käytänteiden jakaminen ja käyttöönotto.	Palaute Osallistujamäärät tapahtumissa ja seuraajat somessa Uusien käytäntöjen käyttöönotto	Toteutui.

Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvoستاen	Meijerialueen kehittäminen monipuoliseen käyttöön Ylpeys elävästä, vanhasta teollisuusympäristöstä	Alueen, sen monipuolisten tilojen, mahdollisuuksien ja historian näkyväksi tekeminen Tuotteistaminen ja markkinointi	Medianäkyvyys Tunnettuus Vierailujen ja tilaisuuksien määrä Palvelujen paketointi	Toteutui osittain.
---	---	---	--	--------------------

Vuoden 2023 alussa kirjaston musiikkihuone muutettiin nuortenhuoneeksi, jolloin musiikkiaineistolle löytyi uusi paikka entiseltä nuorten osastolta. Tässä vaiheessa kirjaston musiikkikokoelmaa muokattiin paremmin asiakkaita palvelevaksi.

Maaliskuussa 2023 kirjasto siirtyi omatoimiaikaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kuntalaiset voivat asioida kirjastossa myös asiakaspalveluaikojen ulkopuolella kello 8–21 välillä kirjautuen kirjastoon sisään kirjastokortilla ja siihen liitetyllä pin-koodilla. Omatoimiaika on laajentanut kirjastossa asiointin mahdollisuutta vuoden 2023 aikana 2 227 tunnista 4 057 tuntiin. Asiakaspalvelutunteja oli yhteensä 1 673.

Vuonna 2023 kirjastossa jatkettiin jo aikaisemmin aloitettua panostamista lasten ja nuorten kirjastotyöhön. Paikallisen opetussuunnitelman liitteenä oleva Tyrnävän lasten ja nuorten kirjastopolku ohjaa kirjaston tekemää lukutaitotyötä. Kirjasto tarjoaa kirjavinkkauksia ja kirjaston käytönopetusta laajalle ikäryhmälle esikoululaista nuoriin aikuisiin asti. Varhaiskasvatukselle kirjasto tarjoaa valmiita kirjapaketteja, joita kirjasto toimittaa tarvittaessa Murrin ja Temmeksen kylille perille saakka. Kaikki kuntamme viskarit pääsivät osallistumaan keväällä 2023 kirjaston järjestämään sanataidetuokioon. Kirjasto tuotti vuoden aikana kulttuuritoimen YouTube-kanavalle kaksi virtuaalista satutuokiota, joita koulut, päiväkodit ja perhepäivähoitajat voivat vapaasi hyödyntää toiminnassaan. Tyrnävän kunnan lasten ja nuorten kulttuuripolku -kulttuurikasvatussuunnitelma otettiin käyttöön syyslukukaudella 2023, jolloin kirjasto aloitti kulttuuripolun mukaiset päiväkotiryhmien satutuokiot. Päiväkodeille lahjoitettiin kirjaston ja Lukupoluilla -hankkeen yhteistyöllä kuhunkin ryhmään yksi iltasatulaatikko, joista perheet voivat ottaa päivittäin yhden kirjan iltasaduksi. Neuvolan ja kirjaston yhteistyö on jatkunut entisellään; vauvakirjalahja, jokaiselle vastasyntyneelle ja satupassi kirja-arvonnan kera 4- ja 5-vuotiaille. Syksyllä 2023 kirjasto lahjoitti neuvolaan kahdeksan kotimaista kuvakirjaa, joita perheet voivat lukea neuvolan odotusaulassa.

Seurakunta ja kirjasto tekevät yhteistyötä vanhusten lukutuntien osalta, tämä vuonna 2021 aloitettu yhteistyö jatkuu edelleen. Seurakunnan työntekijä käy kerran kuussa Kotolassa lukemassa vanhuksille kirjaston valitseman aineiston pohjalta. Lukutuntien pääpaino on erilaisissa tarinoissa, muisteluissa ja yhteislauluissa.

Kirjasto järjesti vuoden 2023 aikana yhteensä 84 erilaista tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä yli 3 400 kuntalaista. Lisäksi kirjaston järjestämiä koulutuksia ja kirjavinkkauksia oli 128 tuntia. Näissä tilaisuuksissa oli 3 129 osallistujaa, joista 3050 osallistujaa oli alle 18-vuotiaita.

Kirjaston tarjoama digiopastus on ollut erityisesti ikäihmisten suosima, opastusta on tarvittaessa annettu pienryhmille tai jopa yhdelle henkilölle kerrallaan. Kirjastoon hankittiin kolme Hublet-tablettia, joita asiakkaat voivat lainata kirjaston tiloissa käytettäväksi. Hubletit ovat olleet suosittuja erityisesti lapsiasiakkaiden ja iäkkäämpien ikäryhmien keskuudessa.

Lukeva kunta -ohjelma

Lukeva kunta -ohjelman tiimoilta kokoonnuttiin vuoden 2023 aikana poikkihallinnollisella kokoonpanolla, mukaan lukien paikalliset yhdistykset, pohtimaan lukemista edistäviä toimenpiteitä. Vuosittain toistuvaan valtakunnalliseen lukuviikkoon panostettiin jälleen näkyvästi. Lukuviikolla kirjasto oli mukana järjestämässä erilaisia tapahtumia: nuoret pääsivät kirjastonuokkarille, muusikkokirjailija Janne Nevala esiintyi aikuisille, Lukuilto-iltana oli kaiken ikäisten tapahtuma ja Lasten lauantaina huomioitiin erityisesti lapsiperheet. Lisäksi kirjastossa oli esillä varhaiskasvatuksen sadutusnäyttely ja koulujen henkilökunnan merkityksellisiä kirjoja. Kirjasto oli mukana myös koko kunnan lukumielenosoituksessa, joka huomioitiin valtakunnallisestikin.

Kulttuuri

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/Tavoitetaso	Toteutuminen
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Monipuolinen ja helpposti saavutettava, mutta sopivasti haastava kulttuuritarjonta	Kulttuurikasvatussuunnitelman päivitys ja jalkautus.	Kulttuurikasvatussuunnitelma peittävyys	KuKa-suunnitelmaan sitoutuneet henkilöt jokaiselta koululta ja

	Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihyvinvoinnin verkostotyöhön osallistuminen muun muassa Kulttuurikennohankkeen kautta.	Ammattitaiteilijoiden näyttelyt ja vierailut. Yhteistyö mm. taiteilijaseurojen kanssa. Mahdollisuudet itseilmaisuuksiin ja taideharjastukseen yhteistyön kautta.	Näyttelyiden määrä, laatu ja kävijät Kansalaisopiston, musiikkiopiston ja taiteen perusopetuksen sekä 3.sektorin toimintaan osallistuvat	varhaiskasvatuksen yksiköistä. Näyttelyitä 18. Osallistujia yhteensä 410 (musiikki- ja kansalaisopisto).
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Koko kunnan tapahtumia kuten Taiteiden yö. Osallistava suunnittelu.	Säännölliset suunnittelukokoukset ja mehengellä toteutetut tapahtumat	Onnistuneet tapahtumat, vaikuttamisen mahdollisuuden ja sitoutumisen tunne. Palaute ja osallistujamäärät. Kuntabrändin ja kunnan elinvoimaisuuden vahvistuminen. Medianäkyvyys, palaute, tilastot.	Tapahtumia 45. Osallistujamäärät kasvoivat / Taiteiden yö. Toteutui osittain.
Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostuen	Lakeus-maiseman, Meijerialueen ja tyrnäväläisen mielenmaiseman näkyväksi ja tutuksi tekeminen mm. Oulu2026-hankkeen kautta.	Yhteistyö elinvoimastoson, Tyrnävän kehitysyhtiön ja seudullisten sekä valtakunnallisten toimijoiden kanssa	Näkyvyys, tutuus. Hankerahoituksen haku ja saanti.	Positiivinen julkisuus ja näkyvyys mediassa toteutui. Hankerahoitus toteutui: Marrastulet. Oulu2026- osalta rahoituspalveluskesken.

Vuonna 2023 järjestettiin yhteensä ainakin 45 tapahtumaa, joissa kulttuuritoimi oli mukana järjestäjänä, joista Tyrnävän kunnan näyttelytilassa toteutettuja taidenäyttelyitä 13 ja Myllykirjaston lehtisälissä toteutettuja näyttelyitä viisi. Tyrnävän kunnan näkyvyys tiedotusvälineissä kulttuuritapahtumien kautta oli runsasta. Tyrnävän kunnan kulttuuritapahtumissa oli kaikkiaan noin 5000 kävijää vuoden aikana. Luvussa eivät ole mukana näyttelykävijät. Näyttelykäyntejä oli vuoden aikana arviolta 12 000–17 000.

Keskeiset kulttuuritapahtumat vuonna 2023:

- Taiteiden yö (kävijäennätys, yli 1000 hlö)
- Marrastulet-festivaali oli osa Pohjois-Pohjanmaan liiton Kulttuurikennohanketta, jota rahoitti Opetus- ja kulttuuriministeriö. Lakeuden kunnat (Lumijoki, Liminka, Tyrnävä ja Kempele) toteuttivat yhteistyössä elämyksellisen ja osallistavan Marrastulet valotapahtumien sarjan marraskuussa 2023. Marrastulet-festivaali on jatkossa vuotuinen tapahtuma ko. lakeuden kunnissa. Kulttuurikennohankkeesta saatiin rahoitus taidepiloteille. Lakeuden kunnissa pilotin toteuttajaksi valittiin Pohjoinen Oopperakomppania Maille mustien vesien -teoskokonaisuudella. Tyrnävällä päätapahtuman ympärille rakentui lisäksi viikon mittainen festivaali, jonka yhteydessä koettiin laajasti eri taiteenaloja, kuten ilma-akrobatiaesitys, tulishow, videotaidetta ja kirjallisuuteen liittyvää ohjelmaa. Marrastulet-festivaali keräsi merkittävää huomiota tiedotusvälineissä ja toi näkyvyyttä Tyrnävälle. Kävijöitä oli kaikkiaan 700–800 henkilöä.
- Joulunavauksessa ensimmäistä kertaa yhdistettiin Joulunavaus ja Joulutori -tapahtumat, jotka ovat aiempina vuosina olleet erilliset tapahtumat.
- Oulu Sinfonian Kamariorkesterin Joulukonsertti, yleisöä 63 henkilöä.
- Lakeuden alueen yhteinen Kansallisen veteraanipäivän juhla Tyrnävällä, osallistujia 150 henkilöä.
- Ukrainan kansallispäivän liputus ja tukiliputus

Taidenäyttelyitä Tyrnävän kunnan näyttelytilassa Myllykirjastossa toteutettiin yhteensä 13 vuonna 2023. Lisäksi Myllykirjaston lehtisälissä toteutettiin viisi näyttelyä. Tyrnävän kunta sai keväällä 2023 merkittävän taidelahjoituksen (58

teosta). Lahjoituksen teokset liitettiin osaksi kunnan taidekokoelmaa. Lahjoitetuista tauluista kuratoitiin näyttely kunnan näyttelytilaan syyskuussa 2023.

Loppuvuodesta 2022 alkanut Kulttuurikasvatussuunnitelman päivitystyö saatiin päätökseen ja kulttuurikasvatussuunnitelma (Tyrnävän Kulttuuripolku) hyväksyttiin osaksi opetussuunnitelmaa. Osana kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutettiin v. 2023 mm seuraavat toimenpiteet: taikuri esiintyi 5-vuotiaille ja esiopetusoppilaille, ilma-akrobatiaesitys Kirkkomännikön koulun 3. luokkalaisille, 3.–4. luokkalaisten vierailut Limingan luontokeskuksessa ja 5. luokkalaisten vierailu Kierikkikeskuksessa, yläkoululaisille esiintyi Peltokurki-yhtye.

Kulttuuritoimikunta

Kulttuuritoimikunnalla oli kahdeksan kokousta vuonna 2023. Toimikunnassa käytiin läpi ajankohtaisia tapahtumia ja toimikunnan jäsenet osallistuivat sisällöntuottajina esimerkiksi Taiteiden yöhön ja Marrastulet-festivaaleille sekä Ukrainan kansallispäivän tukiliputukseen. Lisäksi toimikunta kävi vuoden aikana myös keskustelua erilaisten teemojen ympärillä, joita olivat esim. kansainvälisyys ja tapahtumien viestintä.

Liikuntatoimi

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/Tavoitetaso	Toteutuminen
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Liikuntatilat aktiivisesti käytössä	Ylläpito ja tietoisuus houkuttaa harrastamaan. Sähköisten palveluiden ja niiden markkinoinnin kehittäminen.	Kunnan liikuntatilojen iltakäyttö. Taloudellinen ajankäyttö. Vapaat vuorot käyttöön.	Toteutui.
	Osallistuminen oman asuinalueen kehittämiseen	Uusien ja olemassa olevien liikuntapaikkojen kehittäminen	Liikuntapaikkojen käyttö ja saatu käyttäjäpalaute	Toteutui.
	Palveluiden saatavuus eri ikäryhmille	Liikunnan ohjausta kuntalaisille Liikuntaneuvonta Liikuntaresepti-toiminta aktivoitu. Vertaisohjaajien koordinointi. Alle 18-vuotiaille kohdennetun liikuntatarjonnan kehittäminen suhteessa tilaohjelmaan.	Liikuntaryhmät Osallistujat /kävijämäärät	Toteutui. Liikuntaneuvontaa toteutettiin tapahtumien yhteydessä.
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Yhteistyö muiden kunnan osastojen, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa sekä seudullinen yhteistyö ja vuoropuhelu Liikkuva kunta -ohjelma	Pidetään sidosryhmien ja kuntalaisten kanssa riittävästi yhteyttä	Tapahtumat, palaverit, koulutukset ja yhteisöillat.	Toteutui.
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Talousarvion pitävyys Liikuntahankkeiden käynnistäminen Liikuntapaikkojen rakentamisen ennakointi yhdessä ympäristöosaston kanssa	Talousarvion ja toimintasuunnitelman mukainen toiminta Hankerahoitustaseuranta ja haku	Osavuosiraportit ja toteutuman seuranta kuukausittain Rahoitusanomukset ja avustukset liikuntaan	Toteutui. Ei toteutunut.

Tyrnävän kunnan liikuntatoimen tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia liikuntamahdollisuuksia ja kannustaa liikunnalliseen elämäntapaan yhteistyössä niin muiden kunnan osastojen, kuin Tyrnävällä toimivien yhdistysten ja yritysten kanssa. Vuonna 2023 liikuntatoimi oli mukana järjestämässä erilaisia hyvinvointitapahtumia sekä liikuntakerhoja ja -kilpailuja yhteistyössä eri tahojen kanssa. Liikuntatoimi oli mukana järjestämässä toimintaa myös mm. Tyrnävän Taiteiden yössä, Perunamarkkinoiden Potato Power-kilpailuissa ja Marrastulet-festivaaliviikolla. Liikuntatoimi oli mukana 10.10. hyvinvointi- ja luontotalo Peukaloisessa järjestetyssä yhdistysillassa.

Liikuntatoimen vuosiavustuksina kunnanhallitus julisti 6.2.2023 §33 haettavaksi yhteensä 18 000 euroa, josta perusavustuksina jaettavaksi tyrnäväläisille rekisteröityneille yhdistyksille 10 000 euroa ja myöhemmin vuoden aikana kohdeavustuksina myönnettäväksi 8 000 euroa. Kohdeavustuksiin kuuluvia tapahtuma-avustuksia myönnettiin vuoden aikana tyrnäväläisten yhdistysten järjestämiin erilaisiin Tyrnävän kunnan alueen liikuntatapahtumiin, jotka monipuolistivat tapahtumatarjontaa ja liikuttivat kuntalaisia.

Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry:n (PoPLi) kuntakumppanuus on tukenut kunnan liikuntapalveluita tarjoamalla asiantuntijaverkoston ja työkaluja liikuntapalveluiden kehittämiseksi. Liikkuva kunta -ohjelma on keskeisessä roolissa kunnan liikunnallisten tavoitteiden saavuttamisessa. Tyrnävän Liikkuva kunta -syystapaaminen varhaiskasvatuksen ja koulujen yhdyshenkilöille järjestettiin 6.11.

Tyrnävän kunnan tilaohjelma mahdollisti myös vuonna 2023 liikuntatilojen edullisen käytön kaikille kuntalaisille, erityisesti lapsille, nuorille ja lapsiperheille. Kunta järjesti edullisesti mm. lasten tanssitunteja ja kesän uimakoulut Kempeleen Zimmarissa. Maksuttomina toimintoina tarjolla oli Liikkuva aikuinen -salivuorot (6 krt/vko), ikääntyville kaksi kertaa viikossa seniorijumppa ja kuntosaliryhmä sekä tyrnäväläisille yhdistyksille maksuttomat salivuorot alle 18-vuotiaille suunnatuille vuoroille.

Tyrnävällä toimivat urheiluseurat järjestivät vuonna 2023 monipuolisesti toimintaa. Kuntalaisten ja Tyrnävällä toimivien yhdistysten aktiivisuudella on suuri merkitys kunnan liikunta- ja urheilumahdollisuuksien kehittämiseksi. Esimerkiksi Tyrnävän kunnan ja urheiluseura Limingan Niittomiesten yhteistyössä järjestämässä yleisurheilun kunnan mestaruuskilpailuissa 16.8. nähtiin yhteensä 181 lajisuoritusta.

Elintapaohjausta toteutettiin vuonna 2023 erilaisten tapahtumien yhteydessä jakamalla kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin liittyvää tietoa. Liikuntakoordinaattori ja työllisyys- ja hyvinvointikoordinaattori olivat esittelemässä Tyrnävän kunnan liikuntapalveluita Hyvinvointia liikunnalla -aamupäivässä 31.10., Vanhustenviikolla kirjastolla 4.10. sekä Kempeleessä järjestetyssä hyvinvointifoorumissa 15.11. Hyvinvointia liikunnalla -aamupäivä toteutettiin yhteistyössä Psoriasisliiton Vertaistervarit-hankkeen kanssa. Liikuntatoimen järjestämä Hyvinvointia kuntalaisille -viikko toteutettiin ensimmäistä kertaa 13.–17.11. Viikon aikana liikuntakoordinaattori suoritti InBody-kehonkoostumusmittauksia ja puristusvoimamittauksia kuntalaisille ja kunnan henkilöstölle. Mittausten yhteydessä jaossa oli tietoa kunnan liikuntapalveluista. Mittauksissa kävi yhteensä 60 henkilöä.

Vuoden lopuksi palkittiin Vuoden urheiluteko 2023. Liikuntatoimi kokosi Vuoden urheiluteko -ehdotukset sivistyslautakunnalle. Kuntalaisilta kerättyjä ehdotuksia saatiin ennätysellinen määrä (34 ehdotusta).

Nuorisotoimi

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/Tavoitetaso	Toteutuminen
Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Nuorten kohtaaminen erilaisissa ympäristöissä, matalalla kynnyksellä. Jalkautuva ja digitaalinen nuorisotyö. Nuorten osallisuuden huomioiminen.	Aktiivinen viestintä nuorten palveluista ja tapahtumista. Jalkautuminen nuorten ympäristöihin	Kohtaamisten tilastointi, nuorisotilastoinnin kävijätilasto sekä kunnallisen nuorisotyön dokumentaatio alusta nuodo.	Toteutui. V. 2023 osallistujia yhteensä kaikissa toiminnoissa 6291.
	Osallistuminen oman asuinalueen kehittämiseen	Nuorisovaltuuston kokoukset noin 1krt/kk (pois lukien kesäaika). Yleiskokouksen järjestäminen.	Kokouksien määrä, osallistujat, toimintasuunnitelma, tulokset ja toimenpiteet, kyse lyt	Nuorisovaltuuston kokoukset ja edustus eri työryhmissä toteutui. NuVa mukana kunnan tapahtumissa. Tyrnävän POPnuva-edustaja ollut mukana

		Maakunnallinen nuorisovaltuusto (POP-nuva)		maakunnallisissa verkostoissa.
	Huolehtia fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista	Kannustaminen terveellisiin elämäntapoihin. Psyykkisen hyvinvoinnin tukeminen. Eri harrastusmahdollisuuksista viestiminen ja niihin kannustaminen. Harrastus- ja lajikoikeilut osana nuorisotoimen toimintaa. Tarvittaessa ohjaus muihin palveluihin.	Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kohentaminen: palaute ja kyselyvastaukset	Toteutui.
	Palveluiden saatavuus eri ikäryhmille	Tuu mukaan! -Harrastamisen Suomen malli Tyrnävällä -hankkeen toteutus KuVa-palveluiden yhteistyönä sekä tunnettuuden lisääminen. Mahdollinen muutos nuorisolakiin vakiinnuttaisi HSM-toiminnan kunnan toiminnaksi. Liikkuva kunta - ohjelma	Kerhoryhmien määrä Osallistujien määrä Harrastavien lasten ja nuorten määrä (kysely hankkeen lopussa vs. alkukysely). Liikkuvien lasten ja nuorten määrä	V. syksy -22- kevät -23 kerhoihin osallistui yhteensä 232 lasta ja kerhoja toteutui 21. Syksyllä -23 kerhoihin osallistui noin 150 lasta ja kerhoja käynnistyi 17.
Päätöksenteon vuoro-vaikutus on avointa ja osallistavaa	Yhteistyö muiden kunnan osastojen, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa. Seudullinen yhteistyö. Nuorisotyön kehittäminen.	Pidetään sidosryhmien ja kuntalaisten kanssa riittävästi yhteyttä ja osallistetaan heitä nuorisotyön kehittämiseen. Tehostetun nuorisotyön toimintamalli ja suunnitelma. Kouluyhteistyö; hankkeet, tapahtumat ja jalkautuminen.	Yhteistyössä järjestettyjen tapahtumien määrä ja uusien toimintamallien määrä/laatu. Yhteistyötapaamisten määrä. Nuorten avoimuus ja luottamus. Kyselyt ja niiden tuloksien huomiointi kehitystyössä ja uusien toimintamallien suunnittelussa.	Toteutui.
Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Talousarvion pitävyys	Talousarvion ja toimintasuunnitelman mukainen toiminta	Osavuosiraportit ja toteutuman seuranta kuukausittain	Toteutui.

Tavoitteena Tyrnävän perusnuorisotyössä oli vuonna 2023 nuorten kohtaaminen erilaisissa ympäristöissä - matalalla kynnyksellä, jalkautuvan ja digitaalisen nuorisotyön kehittäminen, nuorten osallisuuden huomioiminen, osallistuminen oman asuinalueen kehittämiseen sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa. Nuorisotyöllä tavoitellaan yleisesti nuorten aktiivisen kansalaisuuden edistämistä, nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukemista sekä yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja oikeuksien toteutumista.

Perusnuorisotyössä nuoria kohdataan nuorisotilatoiminnassa (vuorot 3.lk-6.lk sekä 7.lk-17 v)., koulunuorisotyössä, jalkautumisissa, digitaalisen nuorisotyön sekä retken ja tapahtumien kautta. Nuoria osallistettiin ja kuultiin osana toimintojen sisältöjen suunnittelua.

Kuulammen yläkoululla tehtiin vuonna 2023 koulunuorisotyötä erityisesti koulunuorisotyö -hankkeen avulla. Kuulammen koululla nuoriso-ohjaajat kävivät tiistaisin ruokavälitunnilla pitämässä lautapeliuukiota ja keskiviikkoisin ruokavälitunnilla tarjoamassa koulukahveja yhteistyössä Tyrnävän seurakunnan nuorisotyön kanssa. Perjantaisin Kuulammen koululla nuoriso-ohjaajat olivat mukana pitämässä etsivän kahveja 9.-luokkalaisille Tyrnävän etsivä nuorisotyöntekijän kanssa. Nuoriso-ohjaajat jalkautuivat myös mukaan koulun erilaisiin tapahtumiin ja olivat mukana syksyllä ryhmyttämässä uusia 7.-luokkalaisia sekä 7.-luokkalaisten vanhempainillassa. August Sahlsten lukiolla nuoriso-ohjaajat vierailivat joka toinen viikko koulukahvien merkeissä.

Nuorisotoimi oli mukana järjestämässä muun muassa Temmeksen sekä kirkonkylän koko perheen laskiaistapahtumaa, Talvitapahtumaa Koivulassa, Tyrnävän kesänporttia, päättäridiscoa alakoululaisille, Kesätuuli-kesäkerhoja, Tyrnävän taiteiden yötä ja Perunamarkkinoita. Nuorisotoimi järjesti elokuussa 2023 retken Powerparkiin Alahärmään.

Yhteistyötä tehtiin vuoden 2023 ajan tiiviisti eri toimijoiden kanssa. Nuoriso-ohjaajat ohjasivat nuoria eri palveluiden, harrastusten ja toimintojen piiriin enenevässä määrin.

Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuusto kokoontui ensimmäisen kerran 20.10.2021 kaudelle 2021–2023. Toimintakautensa aikana nuorisovaltuusto on kokoontunut yhteensä 16 kertaa ja niistä yksi on ollut yleiskokous. Nuorisovaltuustosta on valittu viestintävastaava, sekä perustettu työryhmä suunnittelemaan nuorteniltoja. Nuorisovaltuustolla on ollut oma edustajansa sivistyslautakunnassa, teknisessä lautakunnassa, kunnanvaltuustossa ja aikoinaan myös sosiaali- ja terveyslautakunnassa. Lisäksi nuorisovaltuustolla on ollut edustajia nuorten asioiden työryhmässä, ehkäisevän päihdetyön työryhmässä, HyTe-työryhmässä, kirkonseudun asemakaavan Palkin muutosten laadinnassa, Pohjois-Pohjanmaan nuorisovaltuustossa, Tyrnävän liikenneturvallisuus -työryhmässä sekä Tyrnävän perinnetoimikunnassa. Kauden 2021–2023 aikana nuorisovaltuuston on ainakin osallistunut seuraaviin tapahtumiin: Murron valo, Perunamarkkinat, Kesänportti (2), Taiteiden yö, Hyvinvointiseminaari, Nuorten hyvinvointi-ilta.

Kauden aikana nuorisovaltuuston jäsenet ovat olleet halukkaita lisäämään tietoa mielenterveyspalveluista, parantamaan julkista liikennettä, lisäämään tietoisuutta nuorisovaltuustosta sekä välittämään yleisellä tasolla nuorten huolia kunnan päättäjille. Kauden aikana nuorisovaltuusto on kysynyt nuorilta kyselyn avulla kehittämiskohteita Tyrnävällä, valinnut kolme vuoden nuorta tyrnäväläistä, kokoontunut aktiivisesti, suunnitellut tapoja lisätä tietoisuutta mielenterveyspalveluista, suunnitellut nuorteniltojen toteuttamista, suunnitellut mahdollista nuorisovaltuuston omaa budjetia, välittänyt nuorille tietoa kunnan ajankohtaisista tapahtumista sekä muista heitä koskettavista asioista.

Etsivä nuorisotyö

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/Tavoitetaso	Toteutuminen
Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Tavoittaa palvelujen ulkopuolella olevat alle 29-vuotiaat nuoret Saattaminen toisen asteen koulutukseen, työpajoille, työllistämistoimenpiteisiin sekä avoimille työmarkkinoille. Vapaa-ajan toiminnoissa tukeminen.	Yhteydenotot nuoriin, kotikäynnit, läsnäolo tapahtumissa. Matalan kynnyksen toiminnan ylläpitäminen ja juurruttaminen osaksi toimintaa Yhteistyö muiden kuntatoimijoiden ja sidosryhmien kanssa	Sovari-mittari Some-aktiivisuus Asiakasmäärät PAR-järjestelmä. Yhteydenotot etsivään nuorisotyöhön.	Tavoitettiin palvelujen ulkopuolella olevia nuoria noin 35 henkilöä.
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Aktiivinen yhteistyö kunnan sisällä eri toimijoiden kanssa. Yhteistyö hyvinvointialueen ja työllisyyspalveluiden kanssa. Aktiivinen yhteistyö 3. sektorin kanssa. Syventää yritysyhteistyötä. Viestinnän kehittämisen.	Osastopalaverit, verkostopalaverit, tapahtumiin sekä niiden suunnitteluun osallistuminen. Nuorten saattaminen avoimiin työpaikkoihin, työkokeilut ja palkkatukityöhön ohjaus. Tarkoituksen mukainen, tavoitteellinen,	Alle 29-vuotiaiden työttömyystilastot Koulutuspaikan saaneet Some-aktiivisuus Yhteydenottojen määrä	Ei toteutunut.

	Nuorisotyön kehittäminen. Jalkautuvien toimintamallinen lisääminen.	kaikkia osapuolia kunnioittava sekä avoin vuoropuhelu nuorisotyön eri muodoissa.		
--	--	--	--	--

Etsivää nuorisotyötä toteutettiin koko Tyrnävän kunnan alueella. Yhteydenottoja ja yhteydenottopyyntöjä oli vuonna 2023 yhteensä 35. Yhteydenottojen määrä laski muutamalla vuodesta 2022. Yhteydenottopyynnöistä tavoittamatta jäi kuusi nuorta, kun aikaisempina vuotena tavoittamattomaksi jäi yhteydenottopyynnöistä kaksi nuorta.

Etsivän nuorisotyön tärkeimpinä yhteistyökumppaneina ovat toimineet työ- ja elinkeinosuunnittelija, vastaava nuorisohjaaja, nuorten aikuisten kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja, naapuri kuntien etsivät sekä muut nuorisohjaajat. Lisäksi yhteistyötä on tehty mm. aikuissosiaalityön, mielenterveyspalveluiden, oppilaanohjauksen, koulukuraattorin sekä muiden opetushenkilöstöön kuuluvien kanssa.

Nuoria on vuoden 2023 aikana ohjautunut etsivän nuorisotyön piiriin eniten oppilaitosten (20) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kautta (4). Edelliseen vuoteen nähden ohjautuminen etsivään nuorisotyöhön oli samankaltaista kuin vuonna 2023.

Etsivän tuki ja kannustaminen, sekä erilainen keskusteluapu on ollut monelle nuorelle tarpeellista. Etsivä auttoi nuoria mm. työpaikan etsimisessä, kouluun tutustumisessa, ansioluettelon laatimisessa ja antoi vinkkejä työhakemuksien tekoon ja työhaastatteluja varten. Etsivän nuorisotyön kautta nuoria ohjautui mm. avoimille työmarkkinoille, toisen asteen opetukseen, nuorten työpajalle, harrastustoimintoihin, mielenterveys- ja päihdepalveluihin sekä TE-palveluihin. Etsivä nuorisotyö on ollut myös mukana tukemassa nuoria heidän siirtyessään toisen asteen opintoihin.

Etsivä nuorisotyö on jatkanut jalkautuvaa työtä oppilaitoksissa, Kuulammen koululla sekä tapahtumissa ja nuorisotoiminnassa. Viikoittain etsivä on pitänyt ysien kahveja Kuulammen koululla sekä joka toinen viikko pidetty lukion kahveja. Ysien kahveilla on käynyt viikoittain noin 30–50 9.luokkalaista ja lukiokahveilla on käynyt noin 20–30 lukiolaista. Etsivä nuorisotyö on lisäksi osallistunut ns. katutyöhön perusnuorisotyön kanssa.

Avoimet toiminnot (Koivula-kahvit ja liikuntavuorot) on koettu tärkeiksi ja tarpeellisiksi toiminnoiksi etenkin niille, jotka niihin aktiivisesti osallistuvat. Nämä avoimet toiminnot ovatkin olennainen osa Tyrnävän etsivää nuorisotyötä ja ne muokkautuvat tarpeen sekä kysynnän mukaan. Kävijämäärät eivät ole olleet kovin suuria, mutta osallistuville nämä matalan kynnyksen toiminnot ovat olleet erittäin tärkeitä.

Etsivä nuorisotyöntekijä oli mukana Aikalisä! -ohjaajan roolissa paikkakunnan kutsunnoissa. Etsivä haastatteli kutsunnoissa kaikkineen 82 nuorta. Aikalisä! -ohjaajan tarkoitus on kartoittaa nuoren elämäntilannetta ennen armeijaan astumista, armeijan aikana ja armeijan jälkeen, sekä tarjota tarpeen mukaan etsivän palveluita nuoren tueksi. Aikalisä-toimintaa tehdään yhteistyössä naapurikuntien etsivien kanssa, Tyrnävän etsivä oli mukana tekemässä Aikalisä-haastatteluita Utajärven kutsunnoissa 23 nuorelle, sekä Utajärven etsivä oli puolestaan mukana Tyrnävän kutsunnoissa.

Etsivä nuorisotyöntekijä oli viime vuonna mukana useassa eri työryhmässä: oppivelvollisuustyöryhmässä, nuorten työpajan ohjausryhmässä sekä nuorten asioiden työryhmässä (nuorten ohjaus- ja palveluverkosto), jossa etsivä nuorisotyöntekijä toimii sihteerinä. Lisäksi etsivä nuorisotyö osallistuu säännöllisesti eri verkostopalaveriin (mm. Kuulammen yläkoulun) ja kutsuttaessa oppilashuollon palaveriin. Lisäksi etsivä nuorisotyöntekijä osallistui alueellisiin etsivien tapaamisiin, sekä aluehallintoviraston ja Into ry:n järjestämiin koulutuksiin mahdollisuuksien mukaan.

Hankkeet

- **Kipinää kirjastosta – erityisryhmien kirjastopalveluiden kehittämishanke**
Elokuussa 2023 kirjastossamme alkoi Kipinää kirjastosta - erityisryhmien kirjastopalveluiden kehittämishanke. Hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalleja, joilla vahvistetaan kehitysvammaisten ja muiden erityisryhmien keskuudessa kirjasto- ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta ja tunnettavuutta. Hankkeeseen palkattiin 50 % työntekijä, joka toimii yhteistyössä kirjaston henkilökunnan kanssa erityisryhmien kirjastopalveluiden edistämiseksi. Hankeaika 2024 vuoden loppuun.
- **Lukupoluilla - hanke**
Kirjasto oli mukana kahdessa erillisessä viiden kunnan lukutaitohankkeessa, Kuulammen koulun vetämä Lukupoluilla -hanke sekä Oulun kaupungin koordinoima Lukemisen Supervoimaa -hanke. Lukupoluilla -hanke oli viiden kunnan yhteinen lukutaitoa vahvistava hanke, jonka päätavoite oli kerätä kustakin kunnasta materiaalia, joka kootaan kaikille käyttöväpaiksi lukupoluiksi luepa.fi -sivustolle. Hanke päättyi joulukuussa 2023, jolloin

sivuston rakentaminen oli kesken, mutta kaikki materiaali oli jo valmiiksi kerättyä. Sivusto työstetään valmiiksi kevään 2024 aikana kunnassamme jatkuvan Perhelukemisen -hankkeen kautta.

- **Lukemisen Supervoimaa- hanke**

Lukemisen Supervoimaa -hankkeen päätavoite oli tarjota kuntiin mm. sanataidekoulutusta. Alakoulujen opettajia ja kirjaston henkilökuntaa osallistui hankkeen järjestämään koulutukseen kirjastolla. Lisäksi hankkeen aikana tutustuttiin muiden hankekuntien lukutaitotyöhön vierailemalla kunnissa ja niiden eri yksiköissä. Hankkeen aikana tehtiin myös kaksi benchmarking-matkaa, Tampereelle ja Kööpenhaminaan, joilla oli mukana myös kirjastovirkailija Tyrnävältä.

- **Lukemattomat lakeuden nuoret lukemaan -hanke**

Tyrnävän kunta hallinnoi kolmen kunnan yhteistä ”Lukemattomat lakeuden nuoret lukemaan” -hanketta, jonka kautta yläkoululla vieraili lukutaidon ammattilainen Aleksis Salusjärvi puhumassa nuorille lukemisesta ja sen merkityksestä laajemminkin elämään.

- **Tuu mukaan! -Harrastamisen Suomen malli 2022–2023 -hanke**

Lukuvuodelle 2022–2023 on HSM-toimintaan saatu valtionavustusta 58 000 euroa, joten hankkeen kokonaiskustannusten tulee olla vähintään 72 500 euroa. Lukuvuonna 2022–2023 tarjottiin 32 Tuu mukaan! -Harrastamisen Suomen malli -kerhoa, joista 21 toteutui.

Kesätuuli-kesäkerhotoiminta

Tyrnäväläisten lapsiperheiden hyvinvointia haluttiin tukea edullista kesäkerhotoimintaa järjestämällä. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden henkilökunta koordinoi kunnan kesäkerhotoimintaa kesällä 2023. Kesäkerhotoimintaa järjestettiin arkipäivinä 5.6.-21.6.2023 kirkonkylällä, Murrossa ja Temmeksellä. Kesäkerhojen kohderyhmänä olivat 1.-4.-luokkalaiset. Ohjaajina kesäkerhoissa toimivat koulunkäynninohjaajat ja apuohjaajina kesätyösetelein 9.-luokan päättäneitä nuoria. Kesäkerhojen edulliseen hintaan sisältyi kerhosisällöt ja -materiaalit, välipala sekä vakuutus.

Osallistujia oli kerhoissa yhteensä 90. Kesäkerhotoiminnan sisältöihin kiinnitettiin erityistä huomiota, ja koulunkäynninohjaajat suunnittelivat monipuoliset kerhoviikot yhdessä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden henkilöstön kanssa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	114 000			132 392	-18 392	116,1
Toimintamenot	-972 361			-926 341	-46 020	95,3
Toimintakate	-858 361			-793 950	-64 411	92,5